

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 205/2025-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana (sudca spravodajca) a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **PONECO, s.r.o.**, Jesenná 12, Prešov, zastúpenej JUDr. Michalom Feciľakom, advokátom, Jesenná 8, Prešov, proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 29C/13/2008-615 z 26. novembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 3. marca 2025 domáha vyslovenia porušenia základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) označeným uznesením okresného súdu o výške trov konania. Napadnuté uznesenie navrhuje zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Sťažovateľka v konaní vedenom na okresnom súde žiadala od žalovaného zaplatať 30 599,02 eur s príslušenstvom ako náhradu za užívanie nehnuteľností. Okresný súd rozsudkom zo 14. februára 2024 žalobu zamietol a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. V rámci odvolacieho konania bolo prvoinštančné rozhodnutie potvrdené a žalovanému bol priznaný nárok na náhradu trov odvolacieho konania, rovnako v rozsahu 100 %.

3. Následne okresný súd uznesením vyššieho súdneho úradníka z 10. októbra 2024 uložil sťažovateľke povinnosť zaplatiť žalovanému náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania 4 468,55 eur.

4. Vyšší súdny úradník pri výpočte náhrady trov konania vychádzal z výšky uplatneného nároku, z tarifnej hodnoty 30 599,02 eur, z ktorej základná sadzba tarifnej odmeny predstavuje sumu 469,74 eur.

5. Sťažovateľka proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka podala sťažnosť z dôvodu, že jej bola uložená povinnosť uhradiť žalovanému nepomerne vyššiu čiastku, než žalovaný v konaní skutočne vynaložil. V sťažnosti argumentovala, že žalovanému patrí náhrada trov právneho zastúpenia iba vo výške, ktorú právnemu zástupcovi uhradil na základe uzatvorených zmlúv o poskytovaní právnych služieb z 28. decembra 2007, 31. marca 2009 a 28. decembra 2023.

6. Sťažnosť bola napadnutým uznesením okresného súdu zamietnutá. V odôvodnení napadnutého uznesenia okresný súd najprv poukázal na závery prijaté ústavným súdom v konaní sp. zn. III. ÚS 114/2017, ktoré podľa jeho názoru nemožno vo veci sťažovateľa aplikovať. Okresný súd sa priklonil k záverom vysloveným v rozhodnutí sp. zn. II. ÚS 234/2017, v zmysle ktorých si účastník konania môže uplatniť náhradu trov právneho zastúpenia v rozsahu tarifnej odmeny, hoci sa s právnym zástupcom dohodol na nižšej odmene. Správnosť vyčíslených trov odôvodnil okresný súd poukazom na čl. V bod 2 zmluvy z 28. decembra 2007 a zmluvy z 31. marca 2009, ako aj na bod 3.5 mandátnej zmluvy z 28. decembra 2023, z ktorých jednoznačne vyplýva, že v prípade súdnych konaní patrí advokátovi (právnemu zástupcovi žalovaného, pozn.) náhrada trov podľa advokátskej tarify. Okresný súd tiež konštatoval, že samotná výška priznanej tarifnej odmeny nie je neprimeraná vo vzťahu k výške žalovaného nároku a že žalovanému boli priznané iba účelne vynaložené náklady na právne zastúpenie, teda iba tie, ktoré boli nevyhnutné na jeho procesnú obranu. Aj z ustanovenia § 18 ods. 1 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) vyplýva, že advokát je povinný upozorniť klienta pri rokovaní o zmluvnej odmene na to, že pri určení trov konania, ktorých náhrada sa priznala proti inej fyzickej alebo právnickej osobe, sa odmena advokáta určí podľa ustanovení tejto vyhlášky o tarifnej odmene. Okrem uvedených úvah okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia odkázal aj na závery prijaté ústavným súdom v rozhodnutiach sp. zn. III. ÚS 102/2023 a sp. zn. IV. ÚS 10/2023.

7. Sťažovateľka argumentuje, že v namietanom konaní žalovaný nemá nárok na náhradu trov konania podľa tarifnej hodnoty vypočítanej podľa vyhlášky, ale v zmysle Civilného sporového poriadku (CSP) na náhradu preukázaných, odôvodnených a účelne vynaložených výdavkov, ktoré žalovanému v konaní vznikli v súvislosti s uplatňovaním alebo bránením práva. Pritom to, aké výdavky žalovanému v súvislosti s namietaným konaním vznikli, vyplývalo z predložených mandátnych zmlúv, faktúr a ich príloh.

8. Sťažovateľka sa odvoláva na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 114/2017 zo 17. decembra 2019, z ktorého vyplýva, že v danom prípade nemali byť trovy právneho zastúpenia okresným súdom vypočítané podľa advokátskej tarify, ale relevantným bol obsah zmluvných dojednaní medzi klientom (žalovaným) a jeho právnym zástupcom, teda trovy právneho zastúpenia advokáta žalovaného mali vychádzať z dohodnutej hodinovej sadzby, ktorá bola nižšia ako advokátska tarifa.

9. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti opakuje, že žalovanému nepatrí náhrada trov konania vo výške vypočítanej podľa tarifnej hodnoty v zmysle vyhlášky, ale vo výške 438,84 eur bez DPH,

čo predstavuje súhrnnú sumu fakturovanú právnym zástupcom žalovanému podľa zmluvne dohodnutej hodinovej odmeny.

10. Napadnuté uznesenie sťažovateľka považuje za arbitrárne a zjavne neodôvodnené, keďže okresný súd priznal žalovanému trovy právneho zastúpenia vo výške podľa advokátskej tarify, a nie v zmluvne dohodnutej výške, čím došlo k porušeniu jej označených práv.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Rozhodovanie o náhrade trov konania je integrálnou súčasťou súdneho konania, a preto všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže rozhodnutím, ako aj postupom predchádzajúcim jeho vydaniu, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo účastníka konania na súdnu ochranu (obdobne II. ÚS 56/05). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je *ratione materiae* aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. 9. 1997).

12. Rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi prislúcha zásadne týmto súdom. Ústavný súd preto iba celkom výnimočne preskúmava rozhodnutie všeobecných súdov o trovách konania. Problematika náhrady trov konania by mohla dosiahnuť ústavnoprávny rozmer len v prípade extrémneho vybočenia z pravidiel upravujúcich toto konanie, k čomu by mohlo dôjsť najmä na základe takej interpretácie a aplikácie príslušných ustanovení zákona, ktorá by v sebe zahŕňala črty svojvôle (IV. ÚS 248/08, II. ÚS 569/2017).

13. Ústavný súd teda skúmal, či sa okresný súd odchytil od prípustného výkladu aplikovaných právnych noriem, a pristúpil k preskúmaniu zlučiteľnosti napadnutého uznesenia s uvedenými článkami ústavy, listiny a medzinárodných dohovorov.

14. Ústavný súd po preskúmaní relevantnej časti napadnutého uznesenia o trovách konania konštatuje, že v ňom nevzhliadol procesný excés, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého súdneho konania, čo je predpokladom pre možnosť ústavného súdu zasiahnuť do rozhodnutia o trovách konania.

15. Sťažovateľka v rámci svojej sťažnostnej argumentácie poukazovala na nález ústavného súdu sp. zn. III. ÚS 114/2017 zo 17. decembra 2019, z ktorého vyplývalo, že trovy právneho zastúpenia sa mali v danom prípade určovať podľa dohodnutej hodinovej sadzby (ktorá bola nižšia ako advokátska tarifa), a nie podľa advokátskej tarify, a že vo výške rozdielu medzi trovami priznanými podľa advokátskej tarify a odmenou podľa dohodnutej hodinovej sadzby ide o bezdôvodné obohatenie na strane úspešného žalovaného. Okresný súd však v súvislosti s označeným nálezom poukázal na to, že predmetom ústavnej sťažnosti bola námietka sťažovateľa, ktorý bol ako neúspešná strana sporu zaviazaný na neprimeranú výšku náhrady trov konania, na čo ústavný súd aj prihliadol pri konštatovaní porušenia základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu i jeho práva na spravodlivé súdne konanie. Okresný súd, naopak, v napadnutom uznesení konštatoval, že samotnú výšku priznanej tarifnej odmeny nie je možné považovať za neprimeranú s poukazom na výšku sťažovateľkou uplatneného nároku voči žalovanému.

16. Ústavný súd rovnako poukazuje na skutočnosť, ktorá vyplýva z mandátnej zmluvy o poskytovaní právnych služieb z 28. decembra 2023 (a obdobne zo zmlúv z 28. decembra 2007 a z 31. marca 2009) predloženej sťažovateľom, že pre prípad súdneho konania bola v zmluve medzi žalovaným a jeho právnym zástupcom dohodnutá odmena podľa advokátskej tarify. Z jej bodu 3.5 vyplýva, že *„V prípade súdnych sporov, resp. rozhodcovských konaní, ktorých stranou je alebo bude Mandant, prináležia Mandatárovi ako zástupcovi Mandanta v týchto sporoch trovy právneho zastúpenia priznané súdom, resp. rozhodcovským súdom v rámci náhrady trov konania (tzv. prísudok) v zmysle príslušných procesnoprávných predpisov a vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, ako tarifná odmena za jednotlivé úkony právnej služby...“*. Preto ak okresný súd určil trovy právneho zastúpenia podľa nej, tento postup nie je možné považovať za zásah do označených práv sťažovateľky. Peňažné sumy, ktoré boli zaplatené úspešným žalovaným jeho právnemu zástupcovi za jednotlivé úkony právnej služby vykonané v predmetnom súdnom konaní vo výške podľa dohodnutej hodinovej sadzby, ktorá bola nižšia ako advokátska tarifa, je možné považovať za preddavok na trovy právneho zastúpenia. Po priznaní náhrady trov právneho zastúpenia súdom podľa advokátskej tarify je advokát povinný tento preddavok vysporiadať vo vzťahu k svojmu klientovi (žalovanému), preto nepôjde o bezdôvodné obohatenie (bližšie aj odôvodnenie uznesenia ústavného súdu vo veci sp. zn. IV. ÚS 10/2023 a sp. zn. III. ÚS 102/2023, ktorých skutkové okolnosti sú totožné). V okolnostiach danej veci preto možno považovať rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania za zodpovedajúce spravodlivému usporiadaniu veci medzi stranami sporu.

17. Ústavný súd sa vzhľadom na uvedené nedomnieva, že by napadnuté uznesenie okresného súdu bolo možné kvalifikovať ako nezlučiteľné so základnými právami sťažovateľky zaručenými čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny či právami zaručenými čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 1 dodatkového protokolu, preto ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. apríla 2025

Robert Šorl
predseda senátu